

KIADJA AZ »ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET«

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.
Az ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:
Egész évre 1600 Korona, fél évre 800 Korona.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, Földmiv. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., II. em.).
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Meghívó. — Halvaluta és haszonbér. Rm. — A halfogás és a haljálás összefüggése. — Társulatok. Egyesületek. — Irodalom. Könyvismertetés. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

Országos Halászati Egyesület.

Meghívó:

Az Országos Halászati Egyesület 1923. évi szeptember hó 29-én (szombaton) d. u. 5 órakor, II. ker., Debrői-út 15. sz., a halélettani állomás helyiségében (Ampelológiai intézet, IV. pavillon, szemben a fogaskerekű vasút állomásával) tartandó

választmányi ülésére

az alapszabályok 10. §-a alapján t. Címed tisztelettel meghívom.

Tárgy: Folyó ügyek.

Budapest, 1923. szeptember hó 15-én.

Br. Inkey Pál s. k.
elnök.

A választmányi ülés után a halélettani állomás tagjai a következő közérdekű felolvasásokat fogják vetített képekkel tartani:

Lindmayer: A halastavak vizének kémiai összetételéről.

Dr. Unger: A halastavak életéről.

Dr. Maucha: A szervetlen és szerves világ kapcsolata a halastavakban.

Az előadásokra az O. H. E. tagjait s azok vendégeit tisztelettel meghívja az elnökség.

Halvaluta és haszonbér.

A háború utáni beteg gazdasági életünk egyik legfőbb baja, hogy a pénzünk, mint hosszabb időre szóló értékmérő, teljesen elvesztette hitelét; mint ilyennek nemcsak hogy évekre, de napokra terjedőleg sem vehetjük hasznát. A termelés tényezőiként működő természeti erők törvényei persze ma is épp olyanok, mint voltak a háború előtt; azokon az emberek gyűlölködése semmit sem változtathatott. A gabonát hónapokon át, az állatot éveken át kell nevelnünk, míg emberi használatra alkalmassá válnak; hogy arra az időre aztán mi lesz az áruk — pénzben kifejezve —, azt ma még a legbenfentesebb spekulánsok se tudják határozottan megmondani. Ezért kellett minden hosszabb időre szóló ügyletnél, így különösen a földhaszonbérleteknél, amelyeknél mindig évek hosszabb sorozatáról van szó, a

szolgáltatandó ellenértékek megállapításánál a valóriciációra gondolni, illetőleg azt az ellenértéket, valami valódi értékű dologban kifejezni. A legtermészetesebbnek és a leglogikusabbnak mutatkozott erre a célra magukat az előállított termékeket, illetőleg magát az előállított legfőbb terméket kijelölni. Ez így nagyon egyszerű megoldásnak látszik, azonban a gyakorlatban másképp fest a dolog. Hogy a helyes, mindenkit kielégítő s megnyugtató módot eltalálni nem oly könnyű dolog, mutatja az e tárgyban kiadott rendeleteknek az a halmaza, amely folyton javításra törekedve, egyre növekszik.

A földhaszonbérletekkel egy sorba veendő a halászati haszonbérletek is. Ott is lehetőleg mindenhol áttértek már a „halvalutá”-ra. Mellesleg megjegyezve, a hálnak mint értékmérőnek alkalmazása ellen némelyek részéről aggodalmak merültek fel; nem egészen az az általános piaci árú, ami pl. a búza. Épp ezért előfordulnak szórványosan búzaalapon kötött halászati haszonbérletek is. Igaz, hogy ezzel a bérjövedelem talán biztosabb alapra van fektetve, de mégis igazságosabbnak látszik, tekintettel a haszonbérelő érdekeire is, hogy a bérösszeg a bértárgy valóságos termékének értékéhez alkalmazkodjék. Más alapon kötött szerződéseknél könnyen csalódások állhatnak be, mert lehetnek pl. olyan esztendő, hogy a búza aránylag olcsó, a hal meg aránylag drága, vagy viszont; a két termék értékváltozása között nem szoros az összefüggés. E tekintetben még arra is ügyelni kell, hogy halvaluta esetén az illető halasvíz jövedelmére döntő jellegű halféleség is külön határozottan megjelöltessék; nem sok értelme volna, hogy pontyos vízre a pisztrángot fogadjuk el értékmérőül, de még az sem egészen helyes, hogy, ha a tömegfogásokat pl. az értéktelenebb keszegfélék adják, akkor valami, aránylag csekély mennyiségben előforduló nemesebb hal vétsék alapul.

Bárminő alapot fogadva is már most el, a gyakorlat a fizetés módzatait illetőleg kétféle elv alapján alakult ki.

Az egyik elvet legfőképp a németek alkalmazzák. A bérleti idő *első* évére a bérösszeget *pénzben* kell megajánlani. Az elfogadott összeg az első évben minden változtatás nélkül fizetendő a megszabott időszakokban, rendszeren negyedévi részletekben előlegesen. Ez a bérösszeg a második és a következő bérleti évekre nézve emelkedik vagy csökken ugyanazon arányban, amilyen arányban az éppen befejezett, tehát legutolsó naptári évben a hal átlagos piaci ára az azt megelőző, tehát utolsóelőtti év piaci árához viszonylik. A szerződésben természetesen pontosan meg kell jelölni az illető halfajt vagy halfajtákat, amelynek árváltozását figyelembe kell venni, valamint a piacot is, ahol az árak kialakulnak. Eszerint tehát, ha pl. valaki 100.000 K haszonbért fizetne 1923-ra valamely halasvízért, ahol a haszonbéri szerződés szerint a bérösszeg változása pl. a *ponty* ára szerint változik s a ponty átlagára a megjelölt piacon az 1922. naptári évben 4000 K volt, 1923-ban pedig 6000 K, akkor a bér az 1924. évre már szintén 50%-kal emelkedik, vagyis 150.000 K lesz. Ha aztán pl. 1924-ben a ponty átlagára 3000 K-ra csökkenne, akkor 1925-re a bérösszeg szintén felére esnék, vagyis 75.000 K-t tenne ki.

Amint látható, ebben az esetben tehát csak olyan értelemben van halvalutáról szó, hogy *a megállapított bérösszeg a hal ára szerint változó*. A változás bizonyos időbeli eltolódással érvényesül, vagyis akkor, amikor már a halárak változását a piacon kialakult átlagárakból pontosan ki lehet számítani; ennek nagyobb jelentősége azonban a rendszeren hosszabb, tehát sok évre kötött haszonbérleteknél alig van. De éppen ezzel kapcsolatos ennek a módszernek a lényege. Ez a lényeg pedig az, hogy a haszonbért igyekszik a bértárgy tényleges jövedelmével összhangba hozni; ezt azzal éri el, hogy évi *átlagárakat* számít és az évi átlagárak változásait veszi figyelembe.

A halászat évi bruttó bevételét a halak mindenkori eladásánál kapott pénzüsszegek évi összege adja. Az év folyamán az árak természetesen nagyon változóak lehetnek, ezért kell a helyes átlagárakat megállapítani, hogy az egyes árakra vonatkozó változások megítélésére megfelelő alapot kapjunk. Persze itt hallgatagon azt tételzik fel, hogy a halasvízből évenként kikerülő hal mennyiség mindig ugyanannyi; tudjuk, hogy ez nincs így, azért is mondhattunk fentebb csak annyit, hogy ez a módszer „igyekszik” a valódi jövedelemmel összhangban tartani a fizetendő bérösszeget.

A halászati haszonbéreknek halvaluta alapon való lerovásánál követett második módszer a nálunk is, a hivatalos rendeletek alapján alkalmazott módszer. A halászati jogok haszonbérletével kapcsolatos rendelkezések tárgyában kiadott legutóbbi 8722/1922. M. E. sz. rendelet (I. Halászat 1922. év 21—22. számát) idevonatkozó része a következőképp szól:

„2. §. Az 1. § 2. bekezdésében hivatkozott 9291/1921. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján a halászati haszonbér újabb megállapítása céljából előterjeszthető kérelem esetében a bíróság bármelyik fél kívánságára köteles a *fizetendő haszonbért bizonyos mennyiségű pontyhalnak a haszonbér esedékessége napját megelőző hét szerint igazodó mindenkori pénzbeli egyenértékében megállapítani.*

3. §. A 2. §-ban említett pénzbeli egyenértéket más kikötés hiányában az édesvízi élő nagy és kicsiny ponty-
nak kis eladásánál a helyi piacon, ilyennek nem létében a budapesti vásárcsarnokokban a haszonbér esedékessége napját megelőző héten kialakult áraiból kell kiszámítani akként, hogy úgy a kis pontynak, mint a

nagy pontynak áraiból külön-külön kiszámított átlagárnak középértékét kell venni.

A budapesti vásárcsarnokban kialakult pontyárak középértékének az előző bekezdésben említett kiszámításánál Budapest székesfőváros, vásár- és vásárcsarnokainak igazgatósága által hetenkint kiadott hivatalos árjegyzésben a vásárcsarnokban kis eladásnál az édesvízi élő nagy és kicsiny pontyra nézve az esedékesség napját megelőző héten jegyzett árak irányadók.”

Összevetve ezeket a rendelkezéseket az előbbi módszerre vonatkozólag előadottakkal, azonnal szembe-tűnik a különbség. A második módszernek a lényege úgyis az, hogy a haszonbér összegét *valorizálja*, vagyis arra törekszik, hogy a bérbeadó a haszonbér fizetésének esedékessége napján olyan összeget kapjon, amely megfelel a pénz akkori vásárló erejének, — a haszonbér fejében megállapított „mennyiségű pontyhalnak a haszonbér esedékessége napját megelőző hét szerint igazodó mindenkori pénzbeli” egyenértékének. Itt tehát mellékes az, hogy mi a bértárgy hozama, mennyi a bérlő jövedelme, — a fő az, hogy a bérbeadó „valorizált” összeget kapjon az esedékesség napján.

Nagyon érdemes dolog volna annak a közelebbi vizsgálata is, hogy a különböző módszerek közül melyik a jobb, vagyis melyik segítségével érhető el jobban a haszonbérleti ügyletnek olyan biztos alapon való lebonyolítása, mint a békebeli állandó értékű pénz esetén, de egyelőre csak fogadjuk el a tényeket úgy, amint a gyakorlatban elénk tárulnak s lássuk, hogy is alakul hát a haszonbér tényleges fizetése.

Az első módszernél, amely, amint említettük, német eredetű, igen egyszerű a dolog, ha *a piaci átlagárak kiszámítása megbízhatóan* megtörténik. E tekintetben pl. a berlini piacot illetőleg nincsen semmi hiba. A német halászati egyesület abban a helyzetben van, hogy évenegyedekint közölheti 13 halfajnak és a ráknak *átlagos* árát jegelt állapotban a berlini piacra vonatkozólag; ezt az átlagos árt a nagybani eladásoknál hivatalosan jegyzett árakból számítják ki. Tudvalévő, hogy a berlini piacon be van vezetve a *hatósági aukció* (halárverés), a halárak kialakulása tehát, hogy úgy fejezzük ki, *hiteles okmányokon* nyugszik.

Milyen a helyzet ezzel szemben minálunk? Hogy könnyebben megvilágítsuk a dolgot, idézzük pl. a Balaton halászatára kötött bérszerződés megfelelő pontját; e szerint:

„5. Bérlő köteles a haszonbérlet egész tartama alatt haszonbér gyanánt évenként 300 q, azaz: háromszáz métermázsa édesvízi jegelt (nem élő) nagy pontyhal budapesti nagy vásárcsarnoki, kilogrammonként kicsinyben jegyzett évi átlagos árát bérbeadónak fizetni. Ezen átlagos ár kipuhatólása a Budapest főváros vásár- és vásárcsarnokainak igazgatósága kiadásában megjelenő „Hivatalos árjegyzés” című hetiközlöny egy év folyamán megjelent összes példányainak vonatkozó árjegyző adatai alapján történik. Tekintettel azonban a ponty egyenértékének ingadozására, ezen haszonbérösszeg a haszonbérlet egész tartama alatt évről-évre aszerint emelkedik vagy csökken, amint a budapesti nagy vásárcsarnokban eladott édesvízi jegelt (nem élő) nagy pontyhal húsnak az illető évre nézve kipuhatólt kilogrammonkénti kicsinyben való évi átlagára az 1921. (ezerkilencszázhuszonegyedik) évben ezen halnembem ugyanott előfordult és hasonlóan kipuhatólt évi átlagárát meghaladja, vagy azon alul marad. 10 (tíz) százaléknál kisebb csökkenés azonban a bérösszegre befolyással nincs.

A fizetendő évi haszonbérösszegnek ily módon való végleges megállapítását minden év végét követő 30 (hárminc) napon belül egy bizottság eszközli, mely a bérbeadó és bérlő két-két képviselőjéből áll, kik az elnököt közös egyetértéssel választják. Az elnök személyében való meg nem egyezés esetében tartoznak az elnök kijelölése iránt az Országos Halászati Egyesület elnökségéhez fordulni s a bizottság elnökeül az általa megnevezendő elnököt elfogadni. Amennyiben bérlő ezen bizottságba kiküldendő megbízottjait ajánlott levélben történt felhívása dacára az év végét követő 15 (tizenöt) nap alatt be nem jelentené, bérbeadónak joga van a két bizottsági tag kiküldése céljából a m. kir. földművelésügyi miniszterium halászati osztálya vezetőjéhez fordulni. A bizottság eljárásából felmerülő költségeket szerződő felek egyenlő arányban viselik.

Mindaddig, míg a jelzett nemű pontyhalhús előző évi átlagos ára ily módon megállapítva nincs, bérlő haszonbér gyanánt a bizottság által legutóbb megállapított évi haszonbérösszeget tartozik a jelen szerződés 10. pontjában megállapított előleges részletekben fizetni. Midőn azonban ezen pontyhalhús évi átlagos ára bizottságilag megállapított és az annak alapján járó haszonbér összege a befizetett haszonbérösszeget meghaladja, tartozik a bérlő az elmúlt évre mutatkozó különbözeti összeget bérbeadónak a felhívástól számított 8 (nyolc) nap alatt megfizetni. Ha azonban a fizetett bérösszeg haladná meg a pontyhalhús évi átlagára alapján megállapítandó haszonbér összegét, bérlőnek csak ahhoz nyílik joga, hogy a fizetett többletet a következő haszonbérfizetési részletébe betudja.

Kiköti azonban bérbeadó, hogy a fizetendő évi fix haszonbér az 1921. (ezerkilencszázhuszonegyedik) évben általa élvezett 120.000 K, azaz százhuszezer korona évi haszonbérnél semmi körülmények között kevesebb nem lehet.

Amint látható, a bérszerződésben az árak jegyzésére nézve „hiteles helynek“ a budapesti vásárcsarnokok vannak feltüntetve. Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piacain, továbbá a közbádoghídek hús-vásárján eladott élelmicikkek árait a vásár és vásárcsarnokok igazgatósága kiadásában megjelenő „Hivatalos árjegyzés“-ben közlik. A *nagy eladási árak* hetenkint szerdán és szombaton jelennek meg s csakis a *központi* vásárcsarnokban és a közbádoghídi húsvásáron történt eladásokra vonatkoznak. A *kis eladásra* vonatkozó árak hetenkint egyszer vétetnek fel és valamennyi vásárcsarnok és nyílt piac áringadozásait tartalmazzák. A felhozott árúból csak az van jelezve, ami a *központi* vásárcsarnokba *vasúton* és *hajón* érkezik, egyébként pedig a forgalom is csak a *központi* vásárcsarnokra vonatkozólag van egész általánosan jellemezve. Legkülönösebb azonban a „Hivatalos árjegyzés“ legelső figyelmeztetése, az, hogy: „Az itt közlött árakért semmiféle szavatosságot nem vállalunk“. Ezzel aztán a „hiteles hely“ természetesen minden hitelét elveszti.

Valószínű persze, hogy ezzel a figyelmeztetéssel a „Hivatalos árjegyzés“ kiadóhivatala csak a perrendszerű felelősséget akarja magáról elhárítani és ha egyébként az áralakulás feljegyzésénél követett módszer a gyakorlati követelményeknek és megbízhatóságnak megfelel, akkor mégis csak hasznát lehet venni a „Hivatalos árjegyzés“-nek.

Csakhogy éppen itt a hiba.

Sajnos, a budapesti vásárcsarnokban a hatósági halárverés (halaukcio) még nincs bevezetve, a *nagy eladásoknál* kialakuló árakra vonatkozólag tehát, amelyek-

nek pedig mértékadónak kellene lenni, semmi vitán felül álló, megbízható adat nem áll rendelkezésre. A nagybani eladások, legalább a hálnál nem is rendszerezsek s igen sokszor hosszabb időközben sincs azokról jegyzés a „Hivatalos árjegyzés“-ben. Bizonyára ez az oka annak, hogy a például felhozott szerződés is a *kicsinyben* való eladások évi átlagos árára akar támaszkodni. A *kicsinyben* való eladásoknál azonban természetszerűen sokkal nagyobbak a kilengések, mint a nagy eladásoknál, a feljegyzéseknél tehát, hacsak nem nagyon szorgalmasan történnek, aránylag nagy hibák csúszhatnak be. Legnagyobb baj azonban az, hogy ezeknél az ár feljegyzéseknél az eladott mennyiség teljesen figyelmen kívül marad. Ha már most pl. 100 kg. hal eladásánál 50 kg. elkelt 1000 K-val, 50 kg. pedig 2000 K-val, akkor az átlagár 1500 K; ha azonban 90 kg. kelt el 1000 K-val és csak 10 kg. 2000 K-val, akkor az átlagár helyesen már csak 1100 K. Amint könnyen belátható, az ilyen tévedések következménye a bérösszeg megállapításánál igen jelentékeny értékelődés lehet, aminek egyszer az egyik, másszor a másik fél adhatja meg az árát.

Az árjegyzések megbízhatósága érdekében, aminek alapfeltétele a piaci igazgatás bizonyos megfelelő rendszere, a budapesti központi vásárcsarnokot illetőleg az Országos Halászati Egyesület már tett lépéseket; sajnos, eddig nem sok, illetőleg éppen semmi eredménnyel.

Ha már most Budapesten ilyen a helyzet, milyen lehet a vidéki városokban?

A haszonbérfizetések második módjátánál, amelyre az idézett kormányrendelet is vonatkozik, az előadottakhoz, különösen a vidéki piacokon még egy másik visszásság is járul. A rendelet szerint ugyanis a haszonbérösszeg nagyságára mértékadók az esedékesség napját megelőző héten át kialakult árak. Már most tudvalevő dolog, hogy a hal árában az egyes évszakok szerint igen nagy eltolódások vannak; a fő halpiac őszkor, télen van, nyáron nagyon kevés kerül belőle forgalomba. Ha a bérösszeg negyedévi részletekben fizetendő, akkor pl. a nyári negyedben sokszor a véletlentől függ a kialakuló ár, — ha csak a teljesen szabad verseny nincs biztosítva az illető piacon. Ekkor ugyanis a bérlőnek magának meg van adva a mód arra, hogy megfelelő áru piacra vitelével az áralakulásra szabályozólag hasson. Ezekben a vidéki piacainkon az a helyzet, hogy rendszeren néhány befentes kisárús uralkodik egyedüli joggal a piacon s nem tűr versenytársakat. Az illetékes helyi hatóságok bizony sokszor nem eléggé állanak hivatásuk magaslatán, hogy a fogyasztókönység érdekeit arra való intézkedésekkel megfelelően megvédjék; így könnyen uzsoraárak alakulnak ki, ami aztán az esedékes haszonbér részlet nagyságának megállapításánál igen hátrányos a bérlőre nézve.

Mindent összevéve, halaspiacaink mai berendezésénél s igazgatásánál a „halvaluta“ alapján kötött haszonbéri szerződések végrehajtása során igen sok nézeteltérés támadhat az ellenérdekű felek között, aminek aztán huzavona s a legtöbb esetben a legrosszabb: per a következménye. De a bírósági ítéleteknek se adhatnak, amint azt kimutattuk, a mi piacaink árjegyzései megnyugtató alapot. Ebből aztán csak egy dolog következik, hogy ezen az állapoton javítani, segíteni kell és az Országos Halászati Egyesület egyik legfőbb feladatát abban kell keresnünk, hogy a tagjai révén összegyűlő tapasztalati adatok alapján ne szűnjön meg addig sürgetni piacaink megfelelő igazgatását, amíg csak kielégítő eredményt nem ér el.

Rm.

A halfogás és a haljárás összefüggése.

A szabad, nyílt vizekben a hal a helyét, tudjuk, szabadon változtathatja; hogy azonban e szabadságával mennyire él, az nagyon különböző tényezők befolyásától függ és szó sincs arról, hogy csak úgy, minden ok nélkül, úszkáljon ide-oda. Már most a gyakorlati halászat nézőpontjából igen fontos a halak helyváltoztatásának, hogy úgy mondjuk, törvényszerűségét ismerni, mert hiszen többek között éppen a halak fogásának eredményessége is igen nagy mértékben függ attól.

Erre vonatkozólag igen érdekes adatokat hoz fel *Schiemenz Pál*, az ismert német szakember (Mitteilungen der F.-Vereine für die Provinzen Brandenburg etc. 1923. Nr. 1.: „Beeinflussung des Fischfanges durch die Ernährungsverhältnisse der Fische“).

Mindenekelőtt megállapítja, hogy a halak — nem szólva a tulajdonképpeni tengerjáró vándorhalakról (lazac, angolna stb.) — csak akkor változtatják helyüket, ha valami ok kényszeríti őket arra. Így köztudomású, hogy a vízállás változása: apadás vagy áradás, hideg vagy meleg idő, a szél járása, az ember által való zavartatás, alkalmas ívóhelyek hiánya, de különösen a táplálék hiánya mind oka lehet annak, hogy a halak eredeti tartózkodási helyüket változtatják s keresik azokat a részeit a víznek, ahol életfeltételeiket jobban megtalálják.

Érdekes az a megfigyelés, amit *Schiemenz* említ, mint bizonyítékot arra, hogy mennyire helyben maradnak a halak még a tavakban is. A halakon sokszor található bizonyos élősdiek, amelyek azonban az illető víz bizonyos részeire jellemzők, a víz más részeiben lévő egyébként egyfajta halakon már nem fordulnak elő; nyilvánvaló ebből, hogy a halak nem kóborognak az egész vízben, mert hiszen akkor egyformán ragadnának rájuk azok az élősdiek állatkák. Említi pl. azt is, hogy a „Mügelsee“ egy bizonyos részében a dévér-mind galandférges, más helyein pedig alig találni ilyen halat; ez persze összefüggésben áll azzal, hogy a sirályok és buvárok, mint amely madarak e férgek terjesztői, szintén nem egyenletesen oszlanak el a tó víztükrén.

Idevág a nálunk tett megfigyelés is a folyók népesítése végett kihelyezett pontyivadék magatartásáról. A kalocsavidéki Dunába az ottani halászati társulat bérlői útján nagyobb mennyiségű nemes pontyivadékot helyeztek ki. Az ezévi igazgatói jelentésben az ivadékra vonatkozólag a következők olvashatók:

„A pontyivadékra vonatkozólag valamennyi bérlőnk azt jelenti és magunk is azt tapasztaltuk, hogy az egészséges és jófajta pontyivadék az év végéig igen szépen fejlődött és átlag 80 dekás súlyt ért el, de voltak 120 dekás, sőt ennél nagyobb példányok is.

Miután azonban a pontyivadék a holtágakban helyeztetett ki és a holtágaknak lehalászását a késő ősze halasztották bérlőink, az ősszel beállott nagyobb víz-állások a holtágakból a pontyivadékot legnagyobbbrészt kivitték úgy, hogy nemes ponty már az egész nyílt Dunában található, az idej és következő esztendőök fogják megmutatni, hogy ezen nemes pontyfajta mennyire marad meg és mily arányban növekszik a nyílt Dunában.“

Visszatérve már most a táplálékra, mint egyik legfőbb helyváltoztatásra készítő okra, nagyon fontos a halászokra nézve, hogy e tekintetben tájékozódni igyekezzenek s tapasztalatokat gyűjtsenek, mert a haljárás ismerete egyik főfeltétele a fogás eredményességének.

Nagyon tanulságos pl., amit *Schiemenz* a süllőre vonatkozólag említ olyan tavakban, amelyek folyóvíz-

zel állanak összeköttetésben. Az ilyen tavakban meg-
esik, hogy azok az alsóbbrendű szervezetek, amelyek a süllő takarmányhalának táplálékul szolgálnak, megfognak — ekkor ez a takarmányhal kivonul a folyóvízbe, hogy új táplálékot keressen, de utána megy természetesen a süllő is! Ekkor aztán a tóban magában hiábavaló fáradtság a süllőre való halászás. Ez a magyarázata annak, hogy ilyen tavakban igen jó süllős évek változhatnak igen rosszakkal.

A tengerben a nagy halrajok ilyen okból való megjelenése időszakonként bizonyos helyeken már nagyon rég ismert dolog.

Utal *Schiemenz* a szélhajtó kűsz fogására, amely halat főleg a hamisgyöngy készítésére használt pikkel-
lyéért halásszák. Fogása azonban csak ősztől kezdve fizeti ki magát igazán; akkor verődik nagyobb rajokba a vizekben. Ennek okát abban találja *Schiemenz*, hogy a kűsz tavasszal és nyáron szerte széjjel szóródik a part mentén, mert legfőképpen a levegőből a vízbe hulló mindenféle rovarral táplálkozik. A hidegebb idő beálltával ez a levegőbeli rovarvilág eltűnik, a kűsznek tehát a part mentén felkopik az álla, igyekszik ennél fogva a víz mélye, közepe felé, mert ott meg ilyenkor tömeges a lebegő haltáplálék (plankton) fejlődése, amely aztán egészen a tél derekáig bőségesen kielégíti.

Bizonyára hasonlóképp magyarázható nálunk a Balatonban a *gardá-nak*, ennek a tömeghalnak őszi nagyobb rajokban való megjelenése.

Schiemenz szerint a téli jeges halászatok nagyobb eredményei is ilyen alapon magyarázhatók. Az őszi hideg idő beálltával a parti növényzet elhal, a hínár elül s ennek következtében az e növényeken tartózkodó s haltáplálékul szolgáló alsóbbrendű állatvilág is eltűnik e helyekről s a vizek mélyére vonul. Oda követik őket halak is, ők tehát az összeverődött tömegek, a nagy hálóval könnyebben zsákmányul ejtethők.

Mindezek a dolgok arra figyelmeztetnek, hogy a halasvizet a hal táplálkozása nézőpontjából is vizsgáljuk s magának a halnak táplálkozását is különös figyelemmel kísérjük, amihez tartozik a rendszeres gyomorvizsgálat is! Az így szereshető tapasztalatok igen becses irányítást adhatnak a halfogásnál s gazdálkodásunk eredményességét nagy mértékben elősegíthetik.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A „Halászat“ előállítás költségeire befolyt adományok (L. „Halászat“ 1922. június 15.): 55. Balaton Halászati R.-T. 237.500 K, 56. Zimmer Ferenc 67.000 K, 57. Corchus Dezső és Zoltán 15.200 K, 58. Br. Inkey Pál 54.065 K, 59. Papp József 300 K, 60. Felsőiregi uradalom 2000 K, 61. Kócsy Imre 500 K, 62. Haltenyészítő és Halkereskedelmi R.-T. 115.000 K, 63. Dr. Goszt-hony Mihály 6500 K, 64. Simongáti tógazdaság 124.500 K, 65. Pápa-ugodi hitb. uradalom 5000 K, 66. Dr. Hankó Béla 100 K, 67. Kácsér István 700 K, 68. Csongrád község 94 K, 69. Vigh Gyula 136 K, 70. Gr. Esterházy Pál 100 K, 71. Krivanek Ferenc 100 K, 72. Isgum Károly 300 K, 73. Oberfrank Antal 500 K, 74. Dunaföldvár-bátai h. t. 75.000 K, 75. Gr. Széchenyi Bertalan 3550 K, 76. Inkey László 15.000 K, 77. Tóth Kálmán 4000 K, 78. Dr. Hirsch Alfréd 36.000 K, 79. Meller Henrik 24.000 K, 80. Vízkelety Pál 150 K, 81. Br. Schossberger Viktor 4000 K, 82. Dr. Tahy Jakab 1000 K, 83. Br. Inkey József 3000 K, 84. Br. Biedermann Imre 20.400 K, 85. Kurucz István 300 K, 86. Veszprémi Káptalan 6150 K, 87. Baljer és társai 1100 K, 88. Mozsgói uradalom 3000 K, 89. Frigyes főh. uradalmá 4000 K, 90. M. kir. kikötőépítő igazgatóság 2000 K, 91. Concha Ferenc 500 K, 92. Löwenstein Emil 12.700 K, 93. Balaton-
llei tógazdaság 11.500 K, 94. Tatai uradalom 20.000 K, 95. Érd-
dunaegyházai h. t. 10.000 K, 96. Stögermayer Alajos 10.000 K, 97. Magyar Tógazdaságok R.-T. 175.000 K, 98. Somssich Miklós 25.000 K, 99. Schwartz Izidor 50.000 K, 100. Hercegpriási uradalom 25.000 K.

Ezek az adományokon felül a „Haltenyésztő és Halkereskedelmi R.-T.“ legújabbban 1 millió koronát ajánlott fel a szükséghez mért részletekben, mindenkor *valorizálva*.

A „Haltenyésztő és Halértékesítő“ részvénytársaság alapítóját 120 millió koronára emelte fel. Egy régi részvényre két újat adtak ki, darabonként 5000 K árfolyamon, az elővételi jog f. hó 12-ig volt gyakorolható a magyar-olasz banknál.

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Dr. Hankó B.: Über den Hundsfisch Umbra lacustris (Grossinger).

Szerzőnek ilyen című tanulmánya a „Zoologische Anzeiger“ 1923. évi július 24-i füzetében (Bd. LVII. Nr. 3/4.) jelent meg; de különlenyomatot is adtak belőle.

A tanulmány tömören foglalja össze erre a Magyarország mocsárvilágára olyan jellemző, kihaló félben lévő érdekes halacska vonatkozó ismereteinket.

Nálunk még nemrégiben is tömegesen fordult elő, amit számos népies neve is mutat; Bobály, Bobalik, Ebhal, Ebihal, Kutyahal, Pecihal, Póc, Póchal, Ribahal, Rucahal elnevezése alatt ismerték a különböző vidékeken.

Az alig 6—11 cm. nagyságú kis halmak gazdasági jelentősége nincs, de úszószárnyainak különleges alakítása folytán a leggye-sebben úszó halak közé tartozik s mint ilyen igen érdekelte az akváriumkedvelőket, valóságos úszóművészsámba ment.

A „lápi póc“, amint Herman Ottó nevezi, igazi különlegessége Magyarországnak, mert hazánkon kívül eddig csak három helyről ismeretes, ezek: Moostbrunn (Alsó-Ausztria), Negotin (Szerbia) és Odessa (Oroszország).

Mindenesetre érdekes dolog volna s nagy köszönettel vennők, ha hazánk azon vidékeiről, ahol e hal még előfordul, hírt kapnánk róla.

VEGYESEK.

Halászati népszerű tudományos előadások. Ezúton is tudatjuk, hogy a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás helyiségében: II., Debrői-út 15. sz., IV. pavillon, földszint (villamos megálló: Fogaskerekű vasút, a 14. és 79. sz. kocsik végállomása) f. évi szeptember hó 29-én, d. u. 6—7 óráig előadások lesznek vetített képekkel és bemutatásokkal, a következő tárgysorozatral:

1. *Lindmeyer Antal*: A halastavak vizének kémiai összetételéről.
2. *Dr. Unger Emil*: A halastavak életéről.
3. *Dr. Maucha Rezső*: A szervetlen és szerves világ kapcsolatairól a halastavakban.

Ez előadásokra az O. H. E. tagjait tisztelettel meghívjuk és vendégeket is szívesen látunk.

Budapest, 1923.

Az elnökség.

A halászó szerszámok tartóssága. Valamely termelés jövődelmezőségének kiszámításánál tudvalevőleg igen fontos a termelés költségeinek helyes megállapítása; ehhez pedig első sorban azt kell tudni, hogy a termeléshez használt eszközöket milyen időközökben kell megújítani. A németek, különösen tekintettel a súlyos adóterhekre, máris gyűjtik az adatokat ez irányban. Egy ilyen adat szerint a halászó szerszámok tartóssága körülbelül a következő:

Csónakok	20 év
Kátrányozott varsák	250 nap
„ varsaszárnyak	500 „
Állító hálók	60 „
Tükrök	60 „
A húzóháló léhése nyáron	150 „
„ télen	200 „
Hálóinak nyáron	300 „
„ télen	400 „
Rákvarsák	360 „
Halbárkák	4 év
Varsakarók	6 „
Gépi berendezések	10 „

Bizonyára nálunk is érdekes volna az idevonatkozó adatok összegyűjtése.

A német jóvátétel halanyagban. A németek a békekötés értelmében tudvalevőleg *halanyagban* is jelentékeny jóvátételre köteleztettek. E szerint az ellenséges szövetség a következő mennyiségek szállítását követelheti:

a) Franciaország részére: 3 millió megtermékenyített lazacikra, 5 millió megtermékenyített pisztrángikra, 3 millió egynyaras ponty, 200.000 kg. kétynyaras ponty 100—250 gr. súlyban, 100.000 drb lausitzai pénzes ponty legalább 250 gr. darabsúlyban, 200.000 drb darabonként legalább 10 cm. hosszú compóivadék.

b) Belgium részére: 500.000 megtermékenyített lazacikra, 500.000 megtermékenyített pisztrángikra, 30.000 drb darabonként legalább 6 cm. hosszú lazacivadék, 150.000 drb egyenként legalább 6 cm. hosszú pisztrángivadék, 1 millió legalább 10 cm. hosszú pénzes, tükrös és csupasz pontyivadék, 200.000 drb legalább 10 cm. hosszúságú compóivadék és 15.000 drb 10—20 cm. hosszú süllőivadék. A hosszúságok mindenhol a szem közepétől a fark tövéig értendők.

A szállításnak 1921—1926. évek alatt kell megtörténni s azt külön birodalmi biztos intézi a német halászati egyesület szakszerű támogatásával. A módokatokra vonatkozólag külön szabályzat intézkedik.

A német halászati egyesület jelentése szerint a szállítások már 1921. telén megindultak s az 1922/23. évadban is folytatódtak, bár a Ruhr-vidék megszállása nagyban akadályozza azokat.

Hivatalos árjegyzés. A budapesti vásárcsarnokok igazgatósága az augusztus havi forgalmat lanya felhozatal mellett ingadozó árrakkal jellemzi. Az „ingadozás“ mellett az árak azonban a hónap végéig átlagban mégis 100%-kal emelkedtek.

Nagybani eladásról csak egyszer, éppen a hónap közepén, ad hírt a „Hivatalos árjegyzés“, amikor is a jegelt harcsa 600.000—700.000 K, a csuka 350.000 K, a dunai süllő 400.000—600.000 K, a balatoni süllő 700.000—900.000 K és a balatoni keszeg 100.000—130.000 K volt métermázsánként.

A *kicsinyben* való eladás áringadozásait kilogrammonként koronákban az alábbi összeállítás mutatja:

aj Édesvízi (élő) hal:	1923. aug. 7.		1923. aug. 31.	
	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon
Ponty, nagy	6000—7000	3000—4500	12000—14000	3000—4500
„ kicsiny	5000—6000	—	8000—10000	—
Harcsa, nagy	—	—	—	—
„ kicsiny	—	3500—4500	—	—
Csuka, nagy	—	3000—4000	9000—9000	—
„ kicsiny	—	—	—	—
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—
Kárász	—	—	—	4000—7000
Compó	—	—	—	—
Márna	5000—5500	4000—4000	9000—9000	6000—8000
Keszeg	—	—	—	—
Kecsge kicsiny	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	—	—	—

b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:

Ponty, nagy	4000—5500	2500—4000	7000—10000	3000—10000
„ kicsiny	3400—4000	—	5000—6000	—
Harcsa, nagy	7500—7500	3000—4500	16000—17000	10000—14000
„ kicsiny	4500—5000	—	9000—11000	—
Csuka, nagy	3500—5000	2000—3500	7000—8000	4000—8000
„ kicsiny	2600—3500	—	4000—6000	—
Fogassüllő, dunai	—	—	7000—7000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg.-on felül	10000—11000	—	16000—18000	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2-3 kg.-os	500—8500	—	15000—15000	5000—16000
III. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb	6500—7000	—	11000—12000	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb	5500—5500	—	8000—11000	—
Keszeg, balatoni	900—1000	—	1400—1400	—
Garda, balatoni	—	—	—	—
Kárász	1800—1800	1200—1600	2500—3000	2000—3000
Compó	2700—2700	—	—	—
Márna	3800—5000	2400—3000	5000—6500	5000—8000
Keszeg	900—900	900—1200	1600—2000	1200—4000
Pisztráng	—	—	—	—
Kecsge, nagy	10000—10000	—	18000—18000	—
„ kicsiny	6000—6000	—	11000—16000	—
Apró, kevert hal	—	900—2000	3000—3000	—

c) Rákfélék és egyéb neműek:

Folyami rák, nagy	450—450	—	700—700	—
„ kicsiny	250—250	—	350—350	—

A lap kiadásáért felelős: **Répassy Miklós**

IFJ. SINGHOFFER ÁGOSTON és TÁRSAI

HALNAGYKERESKEDÉS

CZÉGTULAJDONOS:

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Raktár és kereskedelmi iroda: BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCZA 3. SZ.

TELEFON: nappal: József 48-48, éjjel: Budafok 128.

Központi iroda: BUDAPEST, V., BÉLA-UTCZA 8. TELEFON: 79-46.

Halászhálók

legjobb minőségű, 3—2-sodratú, hosszúságú kenderfonalból készült, úgyszintén halászkötelek, inslég, horog, halászcézernák készen és megrendelésre kaphatók

Hirschfeld Ármin

Debreczen, József kir. herczeg-u. 38.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, parafalattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

Budapest, IV., Ferenc-József-rakpart 6—7.

TELEFON: József 61—48.

Halászati és gazdasági felszerelések: halászcsonakok, haltartók, csónakbarkák, apacsutok, nádvagókések, csákllyák, húzó- és kormányvezetők (kőrisfából), sport- és luxuscsónakok, evezők.

Kötélárúk: ruhaszáritókötél, rudalókötél, nyakló, marha- és borjúkötél, istráng, szántóyeplő, nyereg stb. gyártása és eladása:

HIRMANN ISTVÁN ipartelepei. VÁC

Kódsdi-út 52. (vasut mellett). Telefon: 72. Központi iroda: Budapest, V., Alkotmány-utca 20. Telefon: 179—51

(Munkavezető: SINGHOFFER M. JÓZSEF halászmester).

Kérjen árajánlatot!

Az árúk kiválóságáról személyesen meggyőződhet!

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

Halértékesítő Részvénytársaság

hálnagykereskedés

Árusító hely: Budapest, IX., Központi vásárcsarnok

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5.

Telefon nappal: József 113—54.

Telefon éjjel: József 49—06.

Központi iroda: Budapest, V., Széchenyi-utca 1.

Telefon: 154—44, 154—45.

MEGVESZŐK tógazdaságok egész haltermését, SZÁLLITUNK a Magyar Tógazdaságok részvénytársaság kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű csuh és bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat és megtermékenyített fogassüllőikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.